

Kommuner får flyttebilerne til at køre den 'rigtige' vej

Danmark er delt mellem kommuner, der får, og kommuner, der mister borgere. Men de seneste 10 års tal for til- og fraflytninger afslører, at række landkommuner er lykkedes med at vende udviklingen.

o optur

Jens Holm
jens@kommunen.dk

Mange kommuner har mere end svært ved at skabe en god balance mellem antallet af folk, der vælger at pakke flyttebilen for at drøne langt ud af kommunen, og dem, der vælger at køre ind over kommunegrænsen.

Det gælder ikke mindst for de danske landkommuner, hvor det kun er hver tredje landkommune, der har haft en bedre gennemsnitlig tilflytning fra 2012 til 2016 sammenlignet med årene 2007-2011.

For at bremse den negative udvikling er det særlig vigtigt, at erhvervslivet bliver plejet så godt, som det kan lade sig gøre, fortæller tre borgmestre i landkommuner, der har været med til at knække de negative kurver.

For succes-kommunerne gælder det nemlig, at udbudet af job er en nærmest afgørende parameter for, hvor-

dan det står til med netto-tilflytningen, ligesom et attraktivt udbud af boliger også er afgørende.

"Gør det, du er bedst til"

Ud af i alt 30 landkommuner er Kalundborg Kommune højdespringeren, når det drejer sig om rette kursen op. I gennemsnit havde kommunen et antal på -152 personer om året i perioden 2007 til 2011, mens netto-tilflytningen gennemsnitligt for årene 2012 til 2016 blev vendt til -23.

- Vores bedste råd er at fokusere på det, du er god til. Vi har store internationale virksomheder og en stærk industri, og det er det, som vi arbejder ud fra og støtter op omkring. At kunne tilbyde flot natur, er der sgu mange, der kan, men vi kan også tilbyde spændende job - også for højtuddannede, siger Martin Damm (V), borgmester i Kalundborg Kommune.

Væksten kan primært tilskrives skabelsen af flere job i kommunen og det rekrutte-

"Det bliver pludselig selvforstærkende. Når vi begynder at italesætte det, får folk øjnene op for, at tingene kan lykkes."

John Brædder (G), borgmester, Guldborgsund Kommune

ringsarbejde, som der er foregået gennem et samarbejde mellem kommune og virksomheder, mener borgmestren.

- Vi har haft fat i a-kasserne, og jobcentrene i de store uddannelsesbyer, vi er kørt med busser ud i landet for at hente arbejdskraft og har holdt karrieremeser, når de studerende er ved at være færdiguddannede. Vi tager dem ved hånden og går hen til de virksomheder, hvor der er arbejde at få, siger han.

Samarbejdet er blevet døbt Rekrutteringsalliancen, som primært har haft som formål at tiltrække højtuddannede medarbejdere til blandt andet Novo Nordisk.

- Under den hat har vi også prioriterede ventelister til vores almene boliger, der fastsætter, at folk, som bor

udenfor kommunen, kommer først på alle ventelisterne hos boligselskaberne, fortæller Martin Damm.

Job er lig tilflytning

I Guldborgsund Kommune er man ligeledes lykkedes med at stoppe borgerflugten, og kommunen er gået fra mange år med minus for netto-tilflytningen til positiv i 2015 og 2016.

- Fakta er, at vi samme periode, som vi har tabt borgere, også har tabt arbejdspladser, siger John Brædder (G), borgmester i Guldborgsund Kommune.

Jobsituationen er vendt, og de seneste par år er der cirka blevet opslået 250 nye job om året i kommunen. Samstemmende med jobkurven kom der også 142 netto-tilflyttere ind i kommunen i 2015 og 245 i 2016.

- Vi samarbejder med Lolland Kommune i Business Lolland-Falster med 420 virksomheder, og det mener jeg også er en meget stor forklaring på succesen. Nemlig at vi trækker på samme hammel omkring udvikling af egen virksomhed, men så sandelig også naboens. Vi er faktisk ved at komme i en situation nu, hvor vi har flaksehalse indenfor rekruttering, fortæller John Brædder.

Ifølge borgmestren er byrådets fokus på at promovere kommunen som "en forstad til København" også en klart medvirkende årsag til, at udviklingen omkring tilflytning er blevet vendt.

- I stedet for at dukke nak-

ken, når vi fortæller, at vi kommer fra provinsen, er det blevet vendt til at sige, at vi bor i Guldborgsund, og det er vi faktisk stolte af. Vi har gode muligheder for job og gode muligheder for bosætning. Det bliver pludselig selvforstærkende. Når vi begynder at italesætte det, får folk øjnene op for, at tingene kan lykkes, mener John Brædder.

Attraktive grunde tiltrak

Siden 2007 har Rebild Kommune oplevet, at flere er fraflyttet end tilflyttet. Men i 2015 og 2016 er den udvikling vendt til positive tal.

Ifølge kommunen er den primære årsag til den øgede netto-tilflytning, at der er blevet udstykket en større mængde attraktive byggegrunde, som har lokket folk til - primært yngre børnefamilier fra Aalborg Kommune.

- De senere år er der kommet en villighed til at bygge igen, og de grunde er så ekstraordinært attraktivt beliggende, at dem har der også været grundlag for at sælge en god del af, siger borgmester Leon Sebbelin (R).

Det er da også boligmarkedet, som borgmestren sætter sin lid til, når fremtidens tilflyttere skal lokkes til.

- Kigger vi længere fremad, så vil vi også tænke på eksempelvis bæredygtigt byggeri. Det er vi ved at undersøge mulighederne for at etablere i øjeblikket. Vi skal være åbne overfor, at det hele ikke bare bliver til parcelhuse, siger han.

"Vi har også prioriterede ventelister til vores almene boliger, der fastsætter, at folk, som bor udenfor kommunen, kommer først på alle ventelisterne hos boligselskaberne."

Martin Damm (V), borgmester i Kalundborg Kommune

Udover kommunens fokus på bebyggelse er der også sket forandringer i kommunen, der påvirker erhvervslivet.

- Vi har øget dialogen og samarbejdet med vores lokale virksomheder, som er med til at fjerne eventuelle knaster fra erhvervssamarbejdet, inden problemerne opstår. Vi har blandt andet opfanget en mindre utilfredshed med måden, vi lavede udbud på, og det har vi efterfølgende kunnet bruge til at justere vores praksis, fortæller Leon Sebbelin (R), borgmester i Rebild Kommune.

- Vi har øget dialogen og samarbejdet med vores lokale virksomheder, som er med til at fjerne eventuelle knaster fra erhvervssamarbejdet, inden problemerne opstår. Vi har blandt andet opfanget en mindre utilfredshed med måden, vi lavede udbud på, og det har vi efterfølgende kunnet bruge til at justere vores praksis, fortæller Leon Sebbelin (R), borgmester i Rebild Kommune.

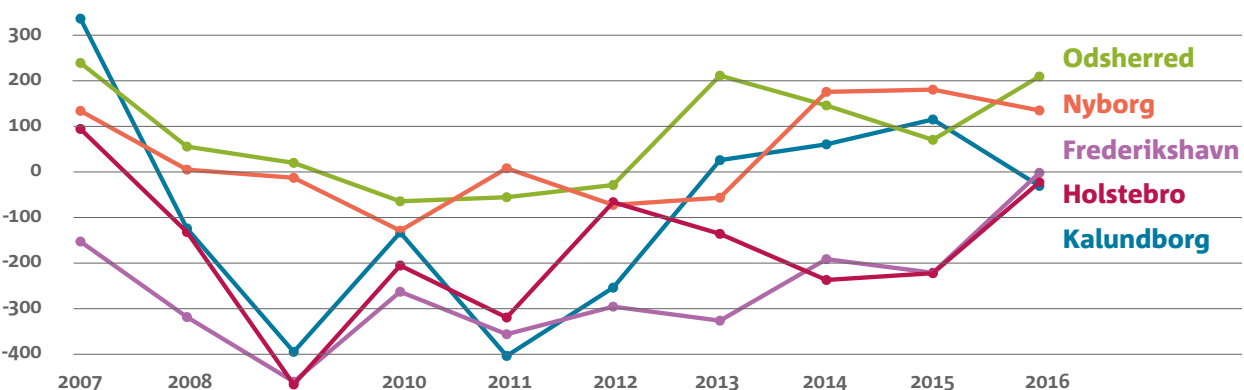
Sommerhuse hjælper

Hvis man ser samlet på perioden 2007-2016, er Odsherred

De 5 landkommuner med størst positiv udvikling

Disse 5 landkommuner har oplevet den største positive forskel i netto-tilflytning mellem perioderne 2007-2011 og 2012-2016.

Kilde: Danmarks Statistik

med en netto-tilflytning på 739 personer den landkommune, der har klaret sig bedst. Her peger man selv på kommunens status som 'Danmarks største sommerhuskommune' med cirka 30.000 sommerhuse som en væsentlig forklaring.

- Det betyder, at der er en del ældre, der vælger at flytte ind i deres sommerhus permanent, når de forlader arbejdsmarkedet, lyder det fra Nastasja Ernst, der er bosætningskonsulent i Ods herred.

Ods herred Kommune er ifølge erhvervskonsulenten også den kommune, der har den største andel af selvstændige erhvervsdrivende: Cirka 11 procent af befolkningen har eget CVR-nummer.

- De er primært beskæftiget inden for håndværk og fødevarerbranchen. Det skyldes jo, at vi har mange sommerhuse, så det er primært renoveringshåndværkere, siger Anette Friis.

Til gengæld savner kommunen iværksættertyper, der kan skabe nye job.

- En af vores udfordringer er, at vi har en befolkning, som består af mange ufaglærte og mange med laveste faglige uddannelsesniveauer. Derfor er vi interesserede i at tiltrække folk med højere uddannelser, som vil være iværksættere, siger Anette Friis, der er erhvervskonsulent i Ods herred Kommune.

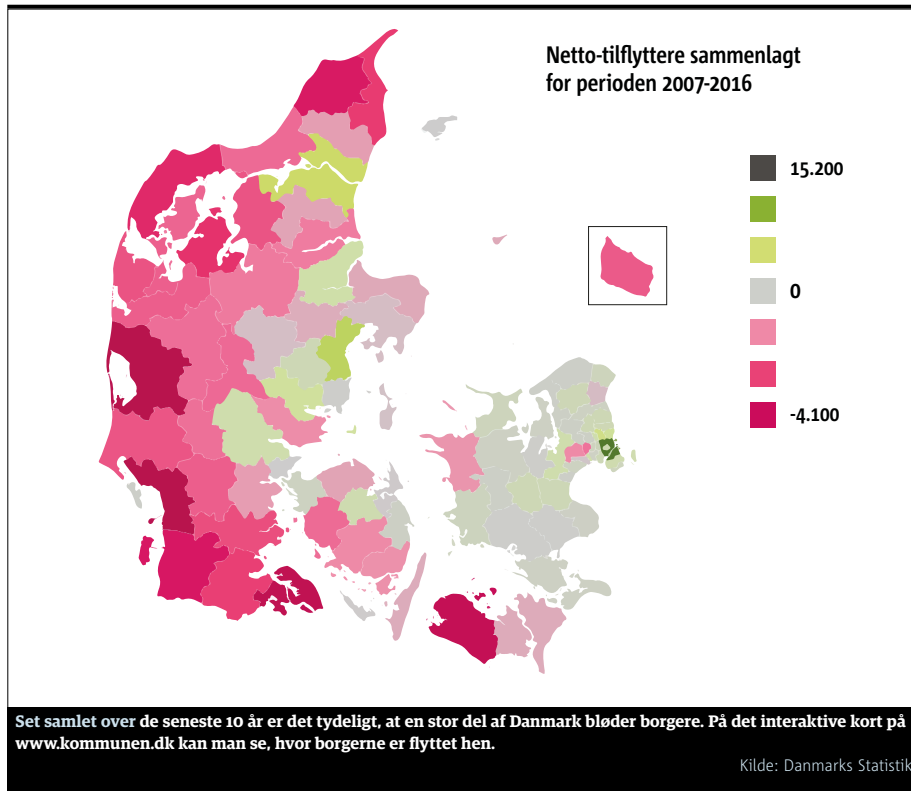
Derfor har Ods herred skulet til Bornholm, som gennem den seneste tid er blevet beskrevet som en kommune, der har stor succes med netop iværksætteri.

- Vi vil gerne tiltrække iværksættere, der kan levere til fødevarerproduktionsvirksomheder. Hvis vi kan få nogle til at komme og etablere sig som underleverandører, så vil det være et skridt i den rigtige retning, fordi det vil kunne skabe flere job til specialisterne - som eksempelvis ingeniører, mener hun.

For at få skubbet gang i den udvikling etablerede kommunen Nordisk Center for Lokale Fødevarer i 2015 i samarbejde med Ods herred Erhvervsråd.

Centret er oprettet for at give uddannelsesinstitutioner, forskere og virksomheder bedre mulighed for at udvikle og udforske nye produkter, systemer og markeder.

- Det er med til at skabe en klar identitet for kommunen, der skal gøre os attraktiv for de mennesker, vi gerne vil tiltrække, og det er samtidig med til at sætte gang i udviklingen, siger Anette Friis. ○

10 år med røde tal

Set over de seneste 10 år har 2,9 millioner borgere valgt at flytte sig fra en kommune til en anden. Men for mange kommuner har borgerne kun flyttet sig én vej: Ud.

nedtur

Jens Holm
jens@kommunen.dk

Når det kommer til regionale forskelle, er udfordringerne størst blandt de kommuner, der er placeret i Region Nordjylland. Her er det 10 ud af 11 kommuner, der gennem de seneste 10 år har tiltrukket færre mennesker fra andre kommuner, end der er flyttet væk.

I Region Sjælland har 5 ud af 17 kommuner minus på netto-tilflytningskontoen. Her markerer Lolland Kommune sig som den kommune i regionen, der har det største fald. Samlet har kommunen en netto-tilflytning på -3.771 i perioden 2007-2016, når flyttere-kontabet gøres op.

Helt overordnet er der tre grunde til, at folk flytter. Enten er det på grund af job, uddannelse eller at de har forelsket sig i en eller anden, fortæller Henrik Madsen, der er souchef i strategi- og direktionssekretariatet hos Lolland Kommune.

Lolland er en af de kommuner, hvor Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har foretaget en nærmere analyse af til- og fraflytningsmønstrene.

Ifølge analysereporteren fra 2016 kan størstedelen af fraflytningerne tilskrives unge mennesker, der flytter for at uddanne sig.

- Vi har en rigtig stor negativ udvikling for de 16- til 25-årige, der flytter til uddannelsesbyerne hvert år i august og september. Så snart vi snakker om lange videregående uddannelser, er det nærmeste sted Roskilde Universitet, fortæller Henrik Madsen.

Fraflytningen af studiemodne unge modsvares ikke af en tilbageflytning af personer i de ældre aldersgrupper.

Der er altså meget, der tyder på, at mange af de unge, der fraflytter Lolland, ikke kommer retur til kommunen igen efter endt studium, som det hedder i rapporten fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.

Udfordret på job

Udover uddannelsesmuligheder i Lolland Kommune er jobmulighederne også en udfordring.

- Vi har også haft et meget stort tab af arbejdspladser, og det er til dels private job, men i allerhøjeste grad også offentlige, siger Henrik Madsen.

Jobsituationen er blandt andet belastet af, at forskellige reformer har medført lukning af mange offentlige arbejdspladser.

- Politireformen er et fremragende eksempel. I 1995 var der 86 ansatte på politistationen i Nakskov, i dag er der 15. Det er jo ikke kun, fordi der er blevet færre politibetjente. Det er jo også, fordi støttefunktioner er blevet samlet i administrative centre rundt omkring - og sådanne centre bliver aldrig placeret i Lolland Kommune, fortæller Henrik Madsen og fortsætter:

- Domstolsreformen fra 2007 betyder helt konkret, at der ikke er nogen byret i Lolland Kommune længere; den ligger nu i Nykøbing Falster. Så hvis du er advokat, er der i dag meget mindre grund til at flytte til Lolland, end der var for 20 år siden.

Sygehuset i kommunen er også for længe pakket ned og flyttet til Nykøbing Falster.

- Omkring sygehuset er det jo ikke kun, fordi det er skidt. Vi ved jo alle, at behandlin-

gerne bliver mere specialiserede, men det trækker bare folk ud af kommuner som vores, siger Henrik Madsen.

Han glæder sig dog over, at en af Danmarks største virksomheder har valgt at flytte tilbage til kommunen.

- Vestas genetablerede sig i Nakskov sidste år og vil udvide med 270 stillinger. Flere arbejdspladser betyder alt andet lige, at vi tiltrækker flere borgere. Her forventer vi, at det vil give en positiv effekt over tid, siger Henrik Madsen.

Ligeglad med placering

Den kommune, der kommer ind på en absolut sidsteplads på listen over netto-tilflytninger, er Esbjerg Kommune, der samlet står tilbage med -4.094 i netto-tilflytning set over perioden 2007 til 2016.

- Du kan ikke læse jura eller medicin her, men du kan læse ingeniørvidenskab, samfunds-fag og nogle af de merkantile uddannelser, så vi har et begrænset udbud set i forhold til, hvad der tilbydes i selve hovedbyerne. Det er klart, at det giver en fraflytning af yngre mennesker, siger borgmesteren i Esbjerg Kommune, Johnny Søtrup (V).

Men på trods af den kedelige placering er borgmesteren all andet end negativ. I Esbjerg skeler man hellere til den generelle befolkningstilvækst end, om der er flere eller færre til- og fraflytninger kommunerne imellem.

- Vi kan se en vækst i selve indbyggertallet. Kigger du eksempelvis på de seneste fem år, så har vi oplevet en kraftig vækst i antallet af studerende i byen, fordi vi i dag har ikke færre end 60 videreuddannelsesmuligheder her i kommunen. Vi har to universitetsafsnit, vi har Syddansk Universitet og Aalborg Universitet, vi har et rigtig stort erhvervsakademi og et rigtig stort VIA University College, og der kommer rigtig mange studerende, fortæller Johnny Søtrup.

Arbejdspladser på vej

Esbjerg Kommune kan da også snart se frem til, at det samlede antal arbejdspladser bliver kraftigt forøget.

Her er det særligt vedtagelsen af etableringen af havvindmølleparken Horns Rev 3, der vil fungere som et lokomotiv. Her forventes det, at der vil blive etableret mellem 6.000 og 7.000 arbejdspladser i forbindelse med selve etableringen.

Samtidig vil Mærsk Oil også flytte cirka 200 job fra København til Esbjerg.

- Udfordringen kan dog tit være at skaffe tilstrækkeligt mange højt specialiserede folk til energisektoren. Hvis man slår sig ned i Trekantsområdet i stedet, så er det måske også nemmere for en eventuel ægtefælle at finde et bredere udbud af jobmuligheder. Der får vi bestemt ikke noget forøret af vores geografiske placering, men infrastrukturen til og fra Esbjerg er ideel, mener borgmesteren. ○

Kommuner med størst fraflytning

KOMMUNE	REGION	NETTO-TILFLYTNING
Esbjerg	Region Syddanmark	-4.094
Ringkøbing-Skjern	Region Midtjylland	-4.086
Sønderborg	Region Syddanmark	-3.877
Lolland	Region Sjælland	-3.771
Tønder	Region Syddanmark	-3.232